

UZASADNIENIE

Decyzją z 20 maja 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że K. W. jako pracownik u płatnika składek (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł. osiągnął przychód stanowiący miesięczne podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne za miesiące: styczeń 2016 r., czerwiec, lipiec, listopad 2017 r. w kwotach wskazanych w decyzji. W uzasadnieniu ZUS wskazał, że w przypadku ubezpieczonego konieczne jest zastosowanie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, ponieważ płatnik składek zawarł umowę o współpracy z firmą (...)/ (...) S.A., która w ramach prowadzonej działalności gospodarczej udostępnia osobom trzecim za wynagrodzeniem środków trwałych w ramach leasingu, natomiast ubezpieczony w ramach umów zlecenie zawartych z (...) S.A./ (...) S.A. wykonywał pracę na rzecz swojego pracodawcy, tj. (...) Sp. z o.o., który powinien obliczyć, rozliczyć i przekazać składki do ZUS za w/w ubezpieczonego. Ponadto ZUS zobowiązał płatnika do złożenia w ZUS-ie w terminie 7 dni od daty uprawomocnienia decyzji odpowiednich dokumentów rozliczeniowych, a także doprowadzenie do stanu zgodności z protokołem kontroli.

(decyzja w aktach ZUS)

W odwołaniu od powyższej decyzji płatnik składek, uzupełnionym pismem z 24.05.2020 r. (data nadania na pocztę), reprezentowany przez adwokata, wniósł o jej zmianę w ten sposób, że podstawa wysokości składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za ubezpieczonego zostały przez płatnika składek określone i odprowadzone prawidłowo za miesiące wskazane w zaskarżonej decyzji w związku z czym po stronie odwołującego nie zachodzi jakakolwiek niedopłata z tego tytułu, a nadto wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz płatnika składek zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm prawem przepisanych. W uzasadnieniu odwołujący argumentował, że zastosowanie względem płatnika regulacji art. 8 ust. 2 a ustawy systemowej nie jest uprawnione.

(odwołanie k. 3 – 11, uzupełnienie odwołania k. 16-17, koperta k. 18)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasową argumentację.

(odpowiedź na odwołanie k. 19-21)

Decyzją z 20 maja 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że M. K. jako pracownik u płatnika składek (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł. osiągnął przychód stanowiący miesięczne podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne za miesiące: marzec, kwiecień, lipiec, wrzesień, grudzień 2014 r., luty, marzec, maj, lipiec, sierpień, wrzesień, październik, grudzień 2015 r., luty, kwiecień, maj, czerwiec, lipiec, wrzesień, listopad, grudzień 2016 r., marzec, kwiecień, maj, sierpień, wrzesień, październik, listopad, grudzień 2017 r., styczeń 2018 r. w kwotach wskazanych w decyzji. W uzasadnieniu ZUS wskazał, że w przypadku ubezpieczonego konieczne jest zastosowanie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, ponieważ płatnik składek zawarł umowę o współpracy z firmą (...)/ (...) S.A., która w ramach prowadzonej działalności gospodarczej udostępnia osobom trzecim za wynagrodzeniem środków trwałych w ramach leasingu, ponadto płatnik oficjalnie współpracował też z (...) Bank S.A., który w ramach prowadzonej działalności udzielał kredytu na zakup samochodu, natomiast ubezpieczony w ramach umów zlecenia zawartych z (...) S.A./ (...) S.A. oraz z (...) Bank S.A., wykonywał pracę na rzecz swojego pracodawcy, tj. (...) Sp. z o.o., który powinien obliczyć, rozliczyć i przekazać składki do ZUS za w/w ubezpieczonego. Ponadto ZUS zobowiązał płatnika do złożenia w ZUS-ie w terminie 7 dni od daty uprawomocnienia decyzji odpowiednich dokumentów rozliczeniowych, a także doprowadzenie do stanu zgodności z protokołem kontroli.

(decyzja w aktach ZUS)

W odwołaniu od powyższej decyzji płatnik składek, reprezentowany przez adwokata, wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w ten sposób, że podstawa wysokości składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za ubezpieczoną

zostały przez płatnika składek określone i odprowadzone prawidłowo za miesiące wskazane w zaskarżonej decyzji w związku z czym po stronie odwołującego nie zachodzi jakakolwiek niedopłata z tego tytułu, a nadto wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz płatnika składek zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm prawem przepisanych. Odwołujący w uzasadnieniu odwołania zarzucił wygaśnięcie zobowiązania składkowego za miesiące: marzec, kwiecień, lipiec, wrzesień, grudzień 2014 r. z powodu przedawnienia, a ponadto zarzucił, że zastosowanie względem płatnika art. 8 ust. 2 a ustawy systemowej nie jest uprawnione.

(odwołanie k. 3 – 12 akt sprawy VIII U 1540/20)

W odpowiedzi na powyższe odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasową argumentację.

(odpowiedź na odwołanie k. 16-19 akt sprawy VIII U 1540/20)

Zarządzeniem z 22.07.2020 r. sprawa z odwołania płatnika dotycząca ubezpieczonego M. K. o sygn. VIII U 1540/20 została połączona ze sprawą z odwołania płatnika dotycząca ubezpieczonego K. W. o sygn. VIII U 1538/20 celem wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia (k. 21 akt sprawy VIII U 1540/20)

(...) S.A. z siedzibą we W. powiadomiona o toczącym się procesie nie przystąpiła do sprawy w charakterze zainteresowanego.

(postanowienie z 22 lipca 2020 r. k. 24)

W piśmie procesowym z 28.09.2020 r. pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o zawieszenie n/n postępowania do czasu rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny którejkolwiek ze skarg konstytucyjnych zawisłych w sprawach K 15/16, SK 1/19, SK 2/19, SK 3/19, dodając, że w analogicznej sprawie z odwołania skarżącej od decyzji ZUS obecnie zawisłej przed Sądem Okręgowym w Łodzi za sygn. VIII U 1539/20 postępowanie zostało zawieszono do czasu rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny sprawy K 15/16, w której zostanie zbadana zgodność art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z Konstytucją RP (k. 33).

W piśmie procesowym z 9.10.2020 r. pełnomocnik pozwanego organu rentowego wniósł o oddalenie wniosku strony odwołującej o zawieszenie postępowania jako w całości bezzasadnego (k. 40-43).

Postanowieniem Sądu Okręgowego z 14.10.2020 r. wniosek pełnomocnika wnioskodawcy o zawieszenie postępowania został oddalony (k. 44).

Na rozprawie z 18.02.2021 r. pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołania, zainteresowany **K. W.** nie zajął stanowiska pozostawiając ocenę zasadności odwołania płatnika Sądowi, zainteresowany **M. K.** przyłączył się do odwołania płatnika składek, a pełnomocnik ZUS, w osobie radcy prawnego, wniósł o oddalenie obu odwołań oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i złożył pisma precyzujące wartość przedmiotu sporu w obu sprawach, wnosząc o zasądzenie przedmiotowych kosztów w sprawie **M. K.** w kwocie 3600 zł a w sprawie **K. W.** w kwocie 270 zł.

(e-prot. z 18.02.2021 r.: 00:02:29, 00:02:42, 00:03:04, 00:03:55, pismo pełnomocnika ZUS k. 63-64, postanowienie e-prot. z 18.02.2021 r.: 01:07:50)

(...) Bank (...). we W. powiadomiona o toczącym się procesie nie przystąpiła do sprawy w charakterze zainteresowanego.

(postanowienie e-prot. z 18.02.2021 r.: 01:07:50)

Na rozprawie z 18.05.2021 r. - bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku w n/n sprawie - pełnomocnik płatnika poparł odwołania, podtrzymując argumenty co do przedawnienia w zakresie możliwości ustalenia podstawy wymiaru składek w przypadku **M. K.**, a pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołań oraz zasądzenie kosztów zastępstwa

procesowego według norm przepisanych w kwocie 3870 zł zgodnie ze złożonym wykazem. (e-prot. z 18.05.2021 r.: 00:00:51, 00:01:04, 00:03:31, 00:13:37, 00:14:01)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący się płatnik składek - (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł. został wpisany do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego 31.03.2008 r. pod numerem KRS (...). Zasadniczym przedmiotem prowadzonej przez w/w spółkę działalności jest sprzedaż samochodów osobowych i furgonetek. Sprzedaż zdecydowanej większości samochodów następuje w oparciu o finansowanie przez instytucję zewnętrzną tj. w oparciu o kredyty udzielane na rzecz poszczególnych klientów.

(odpis z KRS k. 13-14)

(...) S.A. z siedzibą we W. w ramach prowadzonego przedsiębiorstwa wykonywała działalność w zakresie udostępniania osobom trzecim za wynagrodzeniem środków trwałych w drodze umów leasingu i kredytu. Na podstawie połączenia przez przejęcie dokonanego 1 lutego 2018 r. nastąpiło połączenie (...) S.A. z siedzibą we W. ze spółką (...) SA. w wyniku (...) spółka (...) przyjęła nazwę (...) S.A. Spółka (...) w wyniku rzeczonoego połączenia w trybie art. 492 par. 1 pkt 1 k.s.h. przejęła prawa i obowiązki wynikające z wszystkich kontraktów zawartych przez spółkę przejmowaną (...) S.A. (okoliczność bezsporna)

W dn. 1.10.2010 r. została zawarta umowa współpracy pomiędzy odwołującym się płatnikiem składek a (...) S.A., w ramach której płatnik jako dealer zobowiązał się do stałej prezentacji oferty (...) S.A. osobom trzecim zainteresowanym zawarciem umowy leasingu maszyn i urządzeń oferowanych przez dealera do sprzedaży oraz współdziałania w promocji wspólnej oferty produktów obu stron.

W ramach partnerstwa płatnik składek jako partner (...) S.A. zobowiązany była do stworzenia efektywnego systemu dystrybucyjnego usług oferowanych przez (...) S.A., podejmowania w celu realizacji umowy działań promocyjnych i reklamowych oraz dostarczenia podpisanej przez leasingobiorcę umowy leasingu wraz z kompletem dokumentów.

Z kolei (...) S.A. zobowiązał się do wyposażenia dealera w niezbędne do wykonywania umowy materiały informacyjne i reklamowe, bieżącego uaktualniania warunków prezentowanej przez odwołującego oferty zainteresowanego, prezentowania przedsiębiorstwa odwołującego w ramach własnej sieci sprzedaży oraz do współdziałania w promocji wspólnej oferty produktów obu stron.

Dealerowi przysługiwała prowizja netto w wysokości 4% wartości netto samochodu oddanego w leasing przez (...) S.A. w ramach umowy zawartej bezpośrednio na skutek działań dealera. Warunkiem zapłaty prowizji było poprawne wystawienie i dostarczenie (...) S.A. faktury VAT z tego tytułu w terminach określonych umową.

(okoliczności bezsporne, umowa agencyjna w aktach ZUS)

W dniu 1 kwietnia 2014 r. płatnik składek zawarł umowę agencyjną z (...) S.A. oraz (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W., która zapewnia usługi finansowe klientom i oferuje kredyty, leasing, wynajem długoterminowy i ubezpieczenia oraz (...) S.A. z siedzibą w W., która świadczy usługi finansowe dla klientów detalicznych.

W związku z zawarciem umowy współpracy między (...) S.A. a (...) Bank (...) S.A. przedmiotem której są ustalenia w zakresie wspólnej organizacji sprzedaży leasingowej pojazdów marki F. w punktach dealerskich na terenie Polski oraz innych umów w przyszłości, w tym zawieranie umów ubezpieczenia przedmiotu leasingu strony zobowiązały się:

- (...) Sp. z o.o. (dealer) do: stałej prezentacji oferty (...) S.A. osobom trzecim zainteresowanym zawarciem umowy leasingu samochodów oferowanych przez dealera, stałej ekspozycji w salonie sprzedaży materiałów informacyjnych i reklamowych F. oraz współdziałania w promocji wspólnej oferty produktów obu stron. W ramach partnerstwa płatnik składek jako partner (...) S.A. zobowiązany był umożliwić osobom reprezentującym (...) S.A. nieograniczony kontakt z osobami prezentującymi w salonie sprzedaży dealera ofertę F.;

- z kolei (...) S.A. zobowiązał się do wyposażenia dealera w niezbędne do wykonywania umowy materiały informacyjne i reklamowe, bieżącego uaktualniania warunków prezentowanej przez odwołującego oferty F., prezentowania przedsiębiorstwa odwołującego w ramach własnej sieci sprzedaży oraz do współdziałania w promocji wspólnej oferty produktów obu stron, zawarcia w umowach leasingu zawieranych w programie F. postanowień nakładających na korzystającego obowiązek dokonywania napraw pojazdów marki F. będących przedmiotami leasingu przez korzystających z Autoryzowanych przez F. punktach (stacjach) obsługi, zaś pojazdów innych marek – w autoryzowanych stacjach naprawczych. (...) zobowiązał się zapewnić wsparcie Dealerowi poprzez swoich przedstawicieli w zakresie weryfikacji dokumentacji niezbędnej do zawarcia umowy leasingu za pośrednictwem dealera, w procesie (...) zobowiązał się dostarczyć dealerowi kalkulatory służące do określenia parametrów finansowych umów leasingowych.

Dealerowi przysługiwała prowizja netto w wysokości od 0 do 10% wartości netto przedmiotu leasingu (tj. bez podatku VAT) oddanego do leasingu przez (...) S.A. w ramach umowy zawartej bezpośrednio na skutek działań dealera w programie F..

Dealer mógł wyrazić zgodę by podzielić przysługującą mu prowizję odpowiednio między dealera a sprzedawcą dealera. O podziale tym dealer każdorazowo powiadamiał (...) S.A. Zasady przyznawania wynagrodzenia dla sprzedawcy dealera w ramach prowizji należnej dealerowi, regulowała odrębna umowa zawarta między sprzedawcą dealera i (...) S.A. Wysokość prowizji dealera i sprzedawcy dealera będzie potwierdzona każdorazowo w ofercie leasingu przekazywanej przez (...) S.A.

(okoliczności bezsporne, umowa agencyjna w aktach ZUS)

W badanym okresie (...) S.A. zawarła z ubezpieczonymi **K. W.** i **M. K.** umowy zlecenia, w ramach których każdy z w/w ubezpieczonych zobowiązywał się do wykonywania prac i czynności faktycznych związanych z zawieraniem przez zleceniodawcę umów leasingu polegających w szczególności na poszukiwaniu klientów zainteresowanych skorzystaniem z oferty leasingowej zleceniodawcy i pośrednictwie w zawieraniu umów leasingu z tymi klientami. W umowie zlecenia nie było klauzuli, że umowa zostaje rozwiązana jeśli zainteresowani nie będą zatrudnieni w (...) Sp. z o.o.

(umowy zlecenia k. 57-60)

W okresie objętym badaniem płatnik składek oficjalnie współpracował także z (...) Bank S.A., który udzielał klientom płatnika kredytu na zakup samochodu.

(okoliczność bezsporna)

Zainteresowany **M. K.** w badanym okresie zawarł także, jako zleceniobiorca z (...) Bank S.A. jako zleceniodawcą umowę zlecenia, na wykonanie na rzecz w/w Banku czynności w zakresie kredytów samochodowych (w tym pożyczek pod zabezpieczenie) oferowanych przez ten Bank. **M. K.** jako zleceniobiorca zobowiązał się do przedstawiania klientom Dealera samochodowego ofert banku i zasad kredytowania, kierowania klientów Dealera w celu wykonania dalszych czynności związanych z kredytem, natomiast Bank zobowiązał się do przekazania aktualnej oferty banku oraz szczegółowych zasad kredytowania, przeprowadzenia szkolenia zleceniobiorcy w zakresie niezbędnym do wykonania umowy oraz dostarczenia materiałów informacyjnych.

(umowa zlecenia k. 79-82)

Ubezpieczeni - **K. W.** i **M. K.** w okresie objętym badaniem byli zatrudnieni u płatnika składek na umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy i niezależnie od nazwy ich stanowiska powierzone im obowiązki pracownicze sprowadzały się do sprzedaży samochodu.

O możliwości zawarcia umowy zlecenia zarówno z (...), jak i z (...) Bank S.A. ubezpieczeni dowiadywali się od przełożonych w (...).

Zarówno umowy cywilne z (...), jak i z (...) Bank S.A., były ogólnie narzucone, bo były to podmioty oficjalnie finansujące zakupy samochodu w formie leasingu lub kredytu u płatnika składek, który z w/w Bankami w badanym czasie współpracował. Gdyby zainteresowani nie pracowali w (...) to nie mieliby możliwości zawarcia przedmiotowych umów zlecenia.

W spornych okresach zainteresowani - **K. W.** i **M. K.** realizowali umowy cywilno – prawne zawarte przez nich z (...), w obowiązującym ich u płatnika czasie pracy, w salonie płatnika, na sprzęcie należącym do płatnika - za wiedzą i zgodą odwołującego. Zainteresowani jako pracownicy płatnika informowali klientów o współpracy z (...), o możliwości udzielenia leasingu i przekazywali dane zainteresowanego klienta opiekunowi z (...), celem zawarcia umowy. Szczegółowe oferty robił doradca, który uzgadniał z klientem warunki umowy.

(umowy zlecenia k. 50-53, k. 79-82, zeznania zainteresowanego K. W. e-prot. z 18.02.2021 r.: 00:23:19-00:29:51, zeznania zainteresowanego M. K. e-prot. z 18.02.2021 r.: 00:33:02, 00:06:49, 00:10:36-00:12:44 w zw. z 00:37:20, zeznania w imieniu płatnika prezesa zarządu P. W. e-prot. z 18.02.2021 r.: 00:17:47 w zw. z e-prot. z 18.02.2021 r. w sprawie VIII U 1611/20: 00:37:22 – 00:44:48 oraz 01:31:53-01:42:27 - k. 66-70, zeznania świadka D. B. e-prot. z 18.02.2021 r.: 00:45:30-00:49:31, zeznania świadka P. H. e-prot. z 18.02.2021 r.: 00:52:11-00:57:15, zeznania świadka K. K. e-prot. z 00:59:49-01:03:19, wykaz wynagrodzeń zainteresowanych k. 86-107)

W przypadku umowy zlecenia zawartej przez **M. K. z (...) Bank S.A.** ubezpieczony przekazywał informacje o kliencie zainteresowanym kredytem na zakup samochodu opiekunowi z tego Banku. Obowiązki wynikające z tej umowy **M. K.** także wykonywał w obowiązującym go u płatnika czasie pracy, w salonie płatnika, na sprzęcie należącym do płatnika - za wiedzą i zgodą odwołującego.

(umowa zlecenia (...), zeznania zainteresowanego M. K. e-prot. z 18.02.2021 r.: 00:33:02, 00:06:49, 00:10:36-00:12:44 w zw. z 00:37:20, zeznania w imieniu płatnika prezesa zarządu P. W. e-prot. z 18.02.2021 r.: 00:17:47 w zw. z e-prot. z 18.02.2021 r. w sprawie VIII U 1611/20: 00:37:22 – 00:44:48 oraz 01:31:53-01:42:27 - k. 66-70)

Zainteresowani nie mogli proponować klientom płatnika zawarcia umowy leasingu lub kredytu z takim podmiotem finansującym zakup samochodu, z którym płatnikiem oficjalnie nie współpracował. Zainteresowani poza salonem płatnika nigdzie indziej nie szukali klientów. Od zawartej umowy leasingu lub kredytu mieli wypłacaną prowizję, która była wyliczana przez przedstawiciela banku. Prowizję zainteresowanym wypłacał bank. Po sprzedaży samochodu, czyli po realizacji kontraktu, otrzymywali z banku rachunek wraz z umową zlecenia do podpisu. Po zakończeniu roku, otrzymywali od banku (...) do rozliczenia w Urzędzie Skarbowym.

Odwołujący płatnik będący pracodawcą ubezpieczonych wiedział o tych umowach zlecenia, choć nie był ich stroną. Zainteresowani nie byli zobowiązani do informowania pracodawcy o tym jakie kwoty prowizji bank im wypłacił.

Pracownicy płatnika, którzy zawarli umowy cywilnoprawne z w/w bankami otrzymywali od płatnika premie w wysokości 100 zł od podpisania umowy leasingowej lub kredytowej. Kwota premii była oskładkowana.

(umowy zlecenia k. 50-53, k. 79-82, zeznania zainteresowanego K. W. e-prot. z 18.02.2021 r.: 00:23:19-00:29:51, 01:06:42, zeznania zainteresowanego M. K. e-prot. z 18.02.2021 r.: 00:33:02, 00:06:49, 00:10:36-00:12:44 w zw. z 00:37:20, 01:06:42, zeznania świadka D. B. e-prot. z 18.02.2021 r.: 00:45:30-00:49:31, zeznania świadka P. H. e-prot. z 18.02.2021 r.: 00:52:11-00:57:15, zeznania świadka K. K. e-prot. z 00:59:49 -01:03:19, zeznania w imieniu płatnika prezesa zarządu P. W. e-prot. z 18.02.2021 r.: 00:17:47 w zw. z e-prot. z 18.02.2021 r. w sprawie VIII U 1611/20: 00:37:22 – 00:44:48 oraz 01:31:53-01:42:27 - k. 66-70, wykaz wynagrodzeń zainteresowanych k. 86-107)

W związku ze świadczeniem umów cywilno – prawnych na rzecz (...) S.A./ (...) S.A. **K. W.** osiągał następujący przychód:

- styczeń 2016 r. – 667,71 zł
- czerwiec 2017 r. – 1041,64 zł
- lipiec 2017 r. – 450,00 zł
- listopad 2017 r. – 1410,00 zł

(okoliczności bezsporne, dane ubezpieczonego o podstawach wymiaru składek w aktach ZUS)

W związku ze świadczeniem umów cywilno – prawnych na rzecz (...) S.A./ (...) S.A. oraz na rzecz (...) Bank S.A. **M. K.** osiągał następujący przychód:

- marzec 2014 r. – 2826,19 zł
- kwiecień 2014 r. – 814,54 zł
- lipiec 2014 r. – 758,78 zł
- wrzesień 2014 r. – 1252,03 zł,
- grudzień 2014 r. – 1324,11 zł,
- luty 2015 r. – 1370,73 zł,
- marzec 2015 r. – 1492,27 zł,
- maj 2015 r. – 2119,92 zł,
- lipiec 2015 r. – 1442,68 zł,
- sierpień 2015 r. – 1107,32 zł,
- wrzesień 2015 r. – 1626,22 zł,
- październik 2015 r. – 809,76 zł,
- grudzień 2015 r. – 2095,12 zł,
- luty 2016 r. – 5662,11 zł,
- kwiecień 2016 r. – 150,00 zł,
- maj 2016 r. – 585,37 zł,
- czerwiec 2016 r. – 5894,56 zł,
- lipiec 2016 r. – 150,00 zł
- wrzesień 2016 r. – 561,79 zł,
- listopad 2016 r. – 926,83 zł,
- grudzień 2016 r. – 4894,27 zł,

- marzec 2017 r. – 580,89 zł,
- kwiecień 2017 r. – 3731,30 zł,
- maj 2017 r. – 214,90 zł,
- sierpień 2017 r. – 1578,86 zł,
- wrzesień 2017 r. – 150,00 zł,
- październik 2017 r. – 1220,72 zł,
- listopad 2017 r. – 1900,92 zł,
- grudzień 2017 r. – 676,83 zł,
- styczeń 2018 r. – 150,00 zł

(okoliczności bezsporne, dane ubezpieczonego o podstawach wymiaru składek w aktach ZUS)

Powyższe kwoty nie zostały uwzględnione przez płatnika w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w związku z zatrudnieniem zainteresowanych.

(okoliczność bezsporna)

W spornym okresie płatnik składek naliczał oraz opłacał należne składki za zatrudnianych pracowników wyłącznie od kwot osiągniętych przez nich wynagrodzeń w związku ze świadczeniem stosunku pracy na rzecz płatnika. Wartość zarobionych pieniędzy z umów zleceń nie wpływała na wysokość wynagrodzeń pracowników w salonie, tj. nie pomniejszała tych wynagrodzeń o te kwoty. (okoliczność niesporna)

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie zebranego materiału dowodowego w postaci zeznań ubezpieczonej, płatnika składek i świadków, które ze zgromadzonymi dokumentami tworzą spójną, logiczną całość. Dodać należy, że powołane dokumenty nie były kwestionowane w toku postępowania przez żadną ze stron, a Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw, ażeby z urzędu zakwestionować ich wartość dowodową.

Podkreślenia wymaga fakt, że strona skarżąca nie kwestionowała wysokości podstawy wymiaru składek wyliczonej przez organ rentowy, lecz kwestionowała konsekwentnie jedynie samą zasadę, nie zaś wysokość.

Stan faktyczny w sprawie okazał się w istocie niesporny. Z tych względów, a w szczególności z powodu braku wątpliwości natury dowodowej, Sąd skupił swe rozważania na kwestiach prawnych, o czym niżej.

Sąd Okręgowy oddalił wniosek o zawieszenie postępowania z uwagi na toczące się postępowanie przed TK w sprawach K 15/16, SK 1/19, SK 2/19, SK 3/19. W pierwszej kolejności wskazać należy, że, jak wynika z utrwalonej linii orzecznictwa sądy powszechne są uprawnione do samodzielnego badania zgodności stosowanych przepisów ustawowych z Konstytucją (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1998 r. I PKN 90/98). Sąd rozpoznający odwołanie od decyzji organu rentowego ma zatem nie tylko prawo, ale i obowiązek samodzielnie dokonać takiej oceny. Może tego dokonać nawet w sytuacji gdy stosowne pytanie skierowane zostało do Trybunału Konstytucyjnego, zwłaszcza w sytuacji gdy brak takiego rozpoznania mógłby spowodować naruszenie prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Ponadto Sąd zważył, że TK postanowieniem z 6.11.2019 r. SK 1/19 łącznie rozpoznając sprawy SK 2/19 i SK 3/19 umorzył postępowanie, a w uzasadnieniu wskazał „powodem umorzenia postępowania jest oczywista bezzasadność zarzutów w nich sformułowanych oraz brak prawidłowego określenia sposobu naruszenia konstytucyjnych praw i wolności. (...) Wbrew stanowisku skarżącej pracodawca nie jest jednakże w analizowanym przypadku pozbawiony wpływu na to, komu faktycznie zostanie powierzone wykonanie zawartej umowy o dzieło lub umowy zlecenia, a tym samym czy zostanie nałożony na niego obowiązek zapłaty składek ubezpieczeniowych. Może on

bowiem zamieścić odpowiednie zastrzeżenie w treści zawieranych z takimi podmiotami umów, które gwarantowałyby mu wpływ na wybór zleceniobiorców. W rozpoznawanej sprawie skarżąca - jak wynika z treści skarg konstytucyjnych - takiego zastrzeżenia jednak nie poczyniła. Z dokonanych natomiast zarówno przez organ rentowy, jak i orzekający w sprawach skarżącej sąd ubezpieczeń społecznych ustaleń wynika ponadto, że jej pracownikom jako zleceniobiorcom powierzono wykonywanie pracy, która mogłaby być świadczona przez nich w ramach pracy w spółce w godzinach nadliczbowych”. (L. nr Numer (...)). Z ustalonego stanu faktycznym w n/n sprawie wynika zaś, że wykonywanie umowy zlecenia było ściśle związane z zatrudnieniem ubezpieczonego u płatnika, który zawierając umowę z Bankiem nie zastrzegł, że umowa nie będzie realizowana z wykorzystaniem jego pracowników. Sąd Okręgowy mając na uwadze wszystkie powyższe rozważania, uznał w efekcie, że w realiach badanej sprawy nie ma żadnych podstaw do zawieszenia postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Oba odwołania są niezasadne i jako takie podlegają oddaleniu.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza przede wszystkim przedmiot decyzji organu rentowego zaskarżonej do sądu ubezpieczeń społecznych (por. postanowienie Sadu Najwyższego z dnia 16 listopada 2016r. I UZ 29/16, wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 1 września 2010r., III UK 15/10, z dnia 6 września 2000 r., II UKN 685/99).

Odwołujący się płatnik składek w odwołaniu od obu decyzji nie kwestionował wysokości podstaw wymiaru składek określonych w tych decyzjach, a jedynie samą zasadę ich ustalenia.

Sąd Okręgowy zważył także, że w przypadku decyzji dotyczącej ubezpieczonego **M. K.** płatnik zarzucił, że składki za miesiące marzec, kwiecień, lipiec, wrzesień, grudzień 2014 r. uległy przedawnieniu.

Kwestię przedawnienia należności z tytułu nieopłaconych składek reguluje art.24 ust.4 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 423 ze zm.). Z dniem 1 stycznia 2012r., na podstawie art.11 pkt 1 ustawy z dnia 16 września 2011r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz.U. Nr 232, poz.1378) – zmieniona została treść art.24 ust.4 ustawy systemowej, a mianowicie skrócony został okres przedawnienia składek na ubezpieczenia społeczne z 10 do 5 lat. Jednocześnie w art.27 ust.1 ustawy z dnia 16 września 2011r. podano, iż do przedawnienia należności z tytułu składek, o którym mowa w art.24 ust.4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, którego bieg rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012r., stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia 1 stycznia 2012r. Wyjątek od tej zasady ustanawia ust.2 przywołanego przepisu, stosownie do którego jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed dniem 1 stycznia 2012r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

Podkreślić należy, że przepis art.24 ust.4 ustawy dotyczący instytucji przedawnienia należności z tytułu składek nie odnosi się w żadnej mierze do przepisów regulujących zasady ustalania podstawy wymiaru składek.

Organ rentowy w ramach uprawnień wynikających z art.83 ust.1 ustawy może wydać decyzję ustalającą prawidłowe podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w każdym czasie. Prawo do wydania takiej decyzji nie ulega przedawnieniu. Przedawnieniu, o którym mowa w art.24 ust.4 ustawy podlegają jedynie należności z tytułu składek (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 17 lipca 2013r. III AUa 1688/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 11 marca 2014r. III AUa 732/13).

Wobec powyższego zarzut przedawnienia nie może być w rozpoznawanej sprawie skutecznie podniesiony, bowiem instytucja przedawnienia odnosi się do decyzji wymiarowej, a więc określającej wymiar należnych składek i zobowiązującej do ich uiszczenia, a nie do decyzji ustalającej podstawy wymiaru składek - jak to ma miejsce w niniejszej sprawie – której konsekwencją dopiero może być decyzja wymiarowa. Skarżona decyzja została zaś wydana w celu uporządkowania konta płatnika.

Przechodząc do oceny zasadności merytorycznej obu odwołań płatnika Sąd zważył, że w myśl art. 8 ust. 1, ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 423 ze zm.) za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy a także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Stosownie do treści przepisu art. 4 pkt 2a ustawy systemowej płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne jest pracodawca – w stosunku do pracowników i osób odbywających służbę zastępczą oraz jednostka organizacyjna lub osoba fizyczna pozostająca z inną osobą fizyczną w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi. W świetle powyższego przepisu składki na ubezpieczenie społeczne za pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej) odprowadza pracodawca, a za zleceniobiorcę/osobę świadczącą usługi (art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej) zleceniodawca.

Stosownie do treści przepisów art. 18 ust. 1 i ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (tj. Dz. U. z 2017 r., poz. 1949) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych osiągniany przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, z wyjątkiem składników wynagrodzenia wymienionych w § 2 powołanego wyżej rozporządzenia.

Zgodnie zaś z dyspozycją przepisu art. 18 ust. 1a powołanej ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w przypadku osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia, jeżeli umowę taką zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonują pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku pracy w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy zlecenia.

Stosownie do treści art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Ponadto stosownie do art. 81 ust. 1, ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1373) do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób. Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych.

Przedmiotem rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie było zatem ustalenie, czy wobec ubezpieczonych zatrudnionych u płatnika w spornym okresie na podstawie umowy o pracę i jednocześnie wykonujących zlecenia zgodnie z umowami cywilnoprawnymi zawartymi przez ubezpieczonych z podmiotami finansującymi zakup samochodu w leasingu lub na kredyt, z którymi oficjalnie w tym czasie współpracował płatnik, ma zastosowanie przepis art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W świetle art. 8 ust. 2a ustawy systemowej pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło lub zlecenia zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 listopada 2020 r., III UK 439/19, Legalis Numer 2496910, uchwała Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46 oraz wyroki Sądu Najwyższego, z 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09, z 22 lutego 2010 r., I UK 259/09, z 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266; z 11 maja 2012 r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10,

poz. 117; z 13 lutego 2014 r., I UK 323/13, OSNP 2015 nr 5, poz. 68; z 7 lutego 2017 r., II UK 693/15, z 27 kwietnia 2017 r., I UK 182/16).

To pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnej zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne. Wówczas płatnikiem składek nie jest ta osoba trzecia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 października 2020 r., III UK 501/19, Legalis Numer 2496651).

W tym miejscu wskazać należy, że tutejszy Sąd podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy zarówno w uzasadnieniu uchwały z dnia 2 września 2009 r. (I UZP 6/09, OSNP 2010/3-4/46), jak i w uzasadnieniu uchwały z dnia 22 lutego 2010 r. (I UK 259/09, LEX nr 585727), zgodnie z którym art. 8 ust. 2a ustawy systemowej ma odniesienie „do pracy wykonywanej na rzecz pracodawcy” powiązanej funkcjonalnie i miejscowo.

Z przywołanej uchwały jasno wynika, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej nakazuje uważać za pracownika także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Także bowiem i w tym ostatnim przypadku, choć osoba (pracownik) formalnie zawarła umowę z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy i to on uzyskuje rezultaty jej pracy. Pracodawca jest zobowiązany obliczać, rozliczać i przekazywać za pracowników składki co miesiąc do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - art. 17 ust. 1 ustawy. Sąd Najwyższy podkreślił, że w przypadku, gdy umowa cywilnoprawna jest zawarta nie bezpośrednio z pracownikiem, ale z osobą trzecią i dopiero ten "zewnętrzny" podmiot zawiera umowę cywilnoprawną z pracownikiem, to jednak płatnikiem składek jest pracodawca składek, pomimo że fizycznie wynagrodzenie wypłaca ów podmiot trzeci. Za taką interpretacją obowiązków pracodawcy względem pracownika, zdefiniowanego w treści art. 8 ust. 2a ustawy, przemawia dodatkowo art. 4 pkt 2 lit. a ustawy określający, że płatnikiem składek jest właśnie pracodawca. Odnieść się też trzeba do brzmienia art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, według którego w przypadku ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Skoro płatnikiem jest pracodawca, a przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej "uwzględnia się" w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy, to pracodawca, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy, powinien zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej z wynagrodzeniem ze stosunku pracy. W przypadku zaś swoistego trójkąta umów - pogląd, że płatnikiem winien być pracodawca znajduje swe umocowanie także i w tym, że to na jego rzecz praca w ramach umowy cywilnoprawnej jest faktycznie świadczona i to on uzyskuje jej rezultaty, unikając obciążeń oraz obowiązków wynikających z przepisów prawa pracy. Celem wprowadzenia takiej regulacji było po pierwsze: ograniczenie korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych celem zatrudnienia własnych pracowników dla realizacji tych samych zadań, które wykonują oni w ramach łączącego strony stosunku pracy, by w ten sposób ominąć ograniczenia wynikające z ochronnych przepisów prawa pracy i uniknąć obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów, a po wtóre: ochrona pracowników przed skutkami fluktuacji podmiotowej po stronie zatrudniających w trakcie procesu świadczenia pracy, polegającej na przekazywaniu pracowników przez macierzystego pracodawcę innym podmiotom (podwykonawcom), którzy zatrudniają tych pracowników w ramach umów cywilnoprawnych w ogóle nieobjętych obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (umowa o dzieło) lub zwolnionych z tego obowiązku w zbiegu ze stosunkiem pracy (umowa agencyjna, zlecenia lub inna umowa o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu). Tym samym dla celów ubezpieczeń społecznych wykonywanie pracy na podstawie umów cywilno-prawnych zawartych z pracodawcą, jak i zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowane tak, jak świadczenie pracy w ramach klasycznego stosunku pracy, łączącego jedynie pracownika z pracodawcą, także w zakresie określenia osoby płatnika składek. Teza ta jest także aktualna w stosunku do pracowników wykonujących także pracę na podstawie umów zlecenia (por. np. wyroki z dnia 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09, LEX nr 577824; z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 259/09, LEX nr 585727 oraz z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266).

W tym miejscu wskazać należy, że określone hipotezą normy art. 8 ust. 2a obejmuje w istocie dwie sytuacje faktyczne, w jakich może się znaleźć osoba, do której przepis ten jest adresowany (pracownik wykonujący pracę na podstawie wymienionych umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą oraz umów cywilnoprawnych zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca jest świadczona na rzecz pracodawcy) mają równorzędny charakter z punktu widzenia skutków opisanych dyspozycją omawianej normy prawnej. Konsekwencje prawne na gruncie ustawy systemowej, wynikające z realizacji takich umów, muszą być takie same, co oznacza, iż dla celów ubezpieczeń społecznych zarówno wykonywanie pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą, jak i zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowane tak jak świadczenie pracy w ramach klasycznego stosunku pracy łączącego jedynie pracownika z pracodawcą. W przypadku takich pracowników podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi łączny przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 4 pkt 9 w związku z art. 18 ust. 1 ustawy systemowej), uzyskany z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy i wspomnianych umów cywilnoprawnych (art. 18 ust. 1 i art. 20 ust. 1 tej ustawy), zaś obowiązek obliczania, rozliczania i przekazywania składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych spoczywa na pracodawcy jako płatniku (art. 17 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 2 lit. a ustawy systemowej).

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy nie ulega wątpliwości, że umowy cywilnoprawne zawarte przez (...) S.A. z zainteresowanymi **K. W.** i **M. K.** będącymi pracownikami (...) Sp. z o.o., jak i umowa cywilnoprawna zawarta przez (...) Bank S.A. z ubezpieczonym M. K., były faktycznie umowami zlecenia, do których z całą pewnością mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego. Niemniej jednak zasadniczym celem współpracy płatnika składek z (...) S.A. i z (...) Bank S.A. oraz zawartych przez w/w Banki umów cywilno – prawnych z w/w pracownikami płatnika była optymalizacja sprzedaży samochodów przez płatnika, co niewątpliwie przekładało się wymiennie zarówno na zysk płatnika, zatrudnianych przez niego pracowników, jak i (...) S.A. oraz (...) Bank S.A. Poza sporem pozostaje, że pracodawca w badanym okresie oficjalnie współpracował z (...) S.A. i z (...) Bank S.A. Płatnik składek czerpał zatem korzyści z realizacji umów cywilnoprawnych dotyczących ubezpieczonych z (...) S.A. i z (...) Bank S.A. z uwagi na jego współpracę z tymi podmiotami finansowymi oraz bezpośrednio przez sprzedaż samochodów za pośrednictwem leasingu udzielonego przez (...) S.A. czy też kredytu udzielonego przez (...) Bank S.A. Zainteresowani nie mogli proponować zakupu w leasingu lub na kredyt u innych podmiotów finansujących, z którymi płatnik oficjalnie nie współpracował. Co również istotne, obsługa leasingowa i kredytowa klientów płatnika jaką wykonywali ubezpieczeni nie tylko odbywała się za jego zgodą, w czasie pracy i w salonie płatnika, a więc faktycznie pod jego kierownictwem, ale stanowiła istotną część procesu sprzedaży samochodu.

W tym miejscu podkreślić należy, że przesłanką decydującą o uznaniu za pracownika osoby świadczącej w ramach umowy zlecenia pracę na rzecz swojego pracodawcy, jest to, że w ramach takiej umowy, wykonuje faktycznie pracę dla swojego pracodawcy przez co uzyskuje on rezultaty jej pracy. Ustawodawca używając w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej zwrotu „działać na rzecz” posłużył się nim w innym znaczeniu, niż w języku prawa, w którym działanie „na czyją rzecz” może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej (stosunku prawnego). Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy (art. 22 k.p.). Również wykonujący zlecenie „działa na rzecz zleceniodawcy” (art. 734 i n. k.c.).

W przepisie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, zwrot ten opisuje sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. Jest nią istnienie trójkąta umów, tzn. po 1) umowy o pracę, po 2) umowy zlecenia między pracownikiem, a osobą trzecią i po 3) umowy o świadczenie usług między pracodawcą i zleceniodawcą. Pracodawca w wyniku umowy zawartej ze zleceniodawcą przyjmuje w ostatecznym rozrachunku rezultat pracy wykonanej na rzecz zleceniodawcy przez zleceniobiorców, przy czym następuje to w wyniku zawarcia umowy zlecenia/ świadczenia usług z osobą trzecią oraz zawartej umowy cywilnoprawnej między pracodawcą i zleceniodawcą (vide I. J. - J. „Konstrukcja uznania za pracownika w prawie ubezpieczenia społecznego (...) 2011/8/22-28).

Celem takiej regulacji było, jak podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z 3 kwietnia 2014 r. (II UK 399/13, LEX nr 1458679), po pierwsze: ograniczenie korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych celem zatrudnienia

własnych pracowników dla realizacji tych samych zadań, które wykonują oni w ramach łączącego strony stosunku pracy, by w ten sposób ominąć ograniczenia wynikające z ochronnych przepisów prawa pracy i uniknąć obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów oraz po drugie: ochrona pracowników przed skutkami fluktuacji podmiotowej po stronie zatrudniających w trakcie procesu świadczenia pracy, polegającej na przekazywaniu pracowników przez macierzystego pracodawcę innym podmiotom (podwykonawcom), którzy zatrudniają tych pracowników w ramach umów cywilnoprawnych w ogóle nieobjętych obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (umowa o dzieło) lub zwolnionych z tego obowiązku w zbiegu ze stosunkiem pracy (umowa agencyjna, zlecenia lub inna umowa o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu). Tym samym, dla celów ubezpieczeń społecznych zarówno wykonywanie pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą, jak i zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowane tak, jak świadczenie pracy w ramach klasycznego stosunku pracy łączącego jedynie pracownika z pracodawcą, także w zakresie określenia osoby płatnika składek.

W świetle wyższej cytowanego orzeczenia SN należy podkreślić, że nie ma żadnych podstaw, aby zastosowanie art. 8 ust 2a ustawy systemowej, ograniczać tylko do sytuacji, gdy pracodawca zatrudnia swojego pracownika równolegle na podstawie umowy cywilnoprawnej.

Jak wskazano wyżej, pracodawcę w badanym okresie łączyła oficjalna współpraca z (...) S.A. (...) Bank S.A. Zainteresowani nie mogli proponować zakupu w leasingu lub na kredyt u takich podmiotów finansujących, z którymi płatnik oficjalnie nie współpracował. Płatnik składek czerpał zatem korzyści z realizacji umów cywilnoprawnych dotyczących zainteresowanych z (...) S.A. (...) Bank S.A. z uwagi na współpracę oraz bezpośrednio przez sprzedaż samochodów za pośrednictwem leasingu udzielonego przez (...) S.A. czy też kredytu udzielonego przez (...) Bank S.A. Sytuacja ta niewątpliwie, w ocenie Sądu Okręgowego, wyczerpuje dyspozycję art. 8 ust 2a ustawy systemowej, a skoro tak, to stosownie do wcześniejszych rozważań, pracodawca jest również płatnikiem składek na ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanych.

Konsekwencją konstrukcji uznania za pracownika jest konieczność opłacania przez pracodawcę składki na ubezpieczenie społeczne za osobę, z którą została zawarta umowa zlecenia, tak jak za pracownika. Stosownie do przepisu art. 32 ustawy systemowej, pracodawcę obciąża zatem także obowiązek poboru i odprowadzenia do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki na ubezpieczenie zdrowotne za osobę „uznaną za pracownika”.

Podkreślić należy, że stosownie do przepisu art. 66 ust 1 pkt 1a ustawy, obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi lub ubezpieczeniem społecznym rolników, które są pracownikami w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Przy czym, w myśl przepisu art. 69 ust 1 ustawy, obowiązek ten powstaje i wygasa w terminach określonych w przepisach o ubezpieczeniach społecznych. Przepis art. 66 ust 1 pkt 1a „przenosi” zatem na grunt przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. konstrukcję uznania za pracownika unormowaną przepisem art. 8 ust 2a ustawy systemowej. Brak odrębnego uregulowania w tej ustawie (w szczególności w przepisach art. 85-86), kto jest płatnikiem składek na ubezpieczenie zdrowotne osoby uznanej za pracownika (w rozumieniu art. 8 ust 2a ustawy systemowej), należy odczytywać jedynie jako potwierdzające regułę wyprowadzaną z art. 32 ustawy systemowej.

Podleganie obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym przez zainteresowanych w badanym okresie jest konsekwencją objęcia ich obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym jako osoby uznanej za pracownika (art. 66 ust 1 pkt 1a ustawy w związku z art. 5 pkt 43 ustawy i art. 8 ust 2a ustawy systemowej), a nie jako zleceniobiorcy (art. 66 ust 1 pkt 1e ustawy). Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 22 lutego 2006 r. (I UK 227/05, Lex nr 272569), objęcie ubezpieczeniem to przynależność do określonej kategorii podmiotów w razie spełnienia ustawowych przesłanek, podleganie natomiast wynika z objęcia ubezpieczeniem i oznacza przyznanie prawa powiązanego z nałożeniem obowiązku. Ubezpieczeni z tytułu spornych umów przynależeli do kategorii osób uznanych za pracownika, podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu jak pracownik, a w konsekwencji płatnikiem tych składek jest pracodawca, a nie zleceniodawca.

Za obciążeniem obowiązkiem rozliczania i poboru składek, łącznie na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, tylko jednego podmiotu – pracodawcy, przemawia również zasada racjonalnego działania ustawodawcy. Przyjęcie odmiennej koncepcji (dwóch płatników składek – odrębnie na ubezpieczenie społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne), skutkowałoby tym, iż to samo zdarzenie (tytuł prawny skutkujący obowiązkiem ubezpieczenia) pociągałoby „podwójne” obciążenie czasowe i ekonomiczne wywołane koniecznością prowadzenia rozliczenia, dokumentacji rozliczeniowej, poboru – nie tylko dla dwóch podmiotów (pracodawca, zleceniodawca), ale również dla ZUS.

Przypomnieć trzeba, że zgodnie z przepisem art. 81 ust 6 ustawy, podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia, emerytalne, rentowe, chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych nie będących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych. Obliczenie składki na ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonych wymaga zatem uprzedniego wyliczenia kwoty składek na ubezpieczenie społeczne.

Przypomnieć też należy, stanowisko wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2007 r., III UZP 4/06 (OSP 4/2008r. poz. 309), zgodnie z którym, co prawda ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych rozróżniająca cztery ryzyka ubezpieczeniowe: emerytalne, rentowe, chorobowe oraz wypadkowe nie objęła ubezpieczenia zdrowotnego, to jednak należy przyjąć, że ubezpieczenie to jest też rodzajem ubezpieczenia społecznego, zaś jego odrębność wynika przede wszystkim z faktu odmiennego przedmiotu ochrony oraz odrębności organizacyjnej, ubezpieczenie zdrowotne, jest bowiem realizowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Powyższe również przemawia za tym, aby sztucznie nie tworzyć „mnogości” płatników składek w sytuacji, gdy tytułem do ubezpieczeń jest jeden (ten sam) stosunek prawny. Pracownik, zleceniobiorca, świadczący usługi, w całości finansują składki na swoje ubezpieczenie zdrowotne. W ich interesie i ich obowiązkiem, jest umożliwienie płatnikowi wywiązywanie się z terminowego rozliczania i odprowadzania składek na ubezpieczenie zdrowotne. Stosownie do przepisu art. 193 ustawy, kto nie zgłasza wymaganych przepisami ustawy danych lub zgłasza nieprawdziwe dane mające wpływ na wymiar składek na ubezpieczenie zdrowotne albo udziela w tych sprawach nieprawdziwych wyjaśnień lub odmawia ich udzielenia podlega karze grzywny. W świetle powołanego przepisu, w sytuacji trójkąta umów z jakim mieliśmy do czynienia na gruncie rozpoznawanej sprawy, to obowiązkiem ubezpieczonego, jest udzielenie płatnikowi składek wszelkich niezbędnych danych pozwalających mu terminowo wywiązać się z obowiązków płatniczych wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Co do samego sposobu wyliczenia podstawy wymiaru składek w obu decyzjach to strona skarżąca nie kwestionowała ich wysokości, a jedynie zasadę.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy, na postawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c., oddalił oba odwołania.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. statuującego zasadę odpowiedzialności za wynik sprawy. Płatnik przegrał niniejszy proces w całości wobec czego zobowiązany jest zwrócić pozwanemu organowi rentowemu poniesione koszty zastępstwa procesowego. Jednocześnie Sąd Okręgowy zważył, że odwołania zostały złożone przez płatnika w dwóch sprawach o sygn. VIII U 1538/20 i VIII U 1540/20, które następnie na podstawie art. 219 k.p.c. zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia. Było to jednak wyłącznie zabiegiem technicznym, który nie prowadzi do powstania jednej nowej sprawy i nie pozbawia połączonych spraw ich odrębności ani też nie zmienia faktu, że łącznie rozpoznawane i rozstrzygane sprawy są nadal samodzielnymi sprawami. W konsekwencji, w razie połączenia przez sąd kilku spraw do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, zwrot kosztów procesu przysługuje stronie odrębnie w każdej z połączonych spraw (postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 3.02.2012r., I Cz 164/11, Lex nr 1254636). Wysokość kosztów zastępstwa procesowego została przez Sąd Okręgowy ustalona na łączną kwotę 3870 zł, na którą złożyły: kwota 3600 zł ustalona zgodnie z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. Dz. U. z 2018 r., poz.265) w przypadku sprawy dotyczącej **M. K.** oraz kwota 270 zł ustalona zgodnie z §2 pkt 2 w/w rozporządzenia w przypadku sprawy dotyczącej **K. W.**.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy przez PI.

12 VII 2021 roku.

A.P.